

Innhold

Kapittel 1 Jeg leser sakprosa, altså er jeg	11
Et eldgammelt fenomen	12
Men hva er sakprosa?	13
Sakprosa som dannelsesreise	16
Hvorfor er det så viktig å kunne noe om sakprosa i norskfaget?	22
Sakprosaens roller i skolen – og i norskfaget	23
Sakprosaen tas for gitt	28
Kapittel 2 Å finne ut av sakens prosa	32
1. Hvilken kulturell kontekst er relevant for å forstå teksten?	34
2. I hvilken situasjon ble teksten skapt?	35
3. Hva skiller konteksten fra vår egen?	36
4. Hvilken sjanger eller hvilke sjangere hører teksten til?	37
5. Hvilke medier og modaliteter formidles teksten gjennom?	38
6. Hvordan er teksten blitt tatt imot av leserne?	41
7. Hvilke retoriske appellformer dominerer?	41
8. Hva prøver tekstene å gjøre?	42
9. Hvilke «teksttyper» er innebygd?	43
10. Hvilke metaforer finnes i teksten, og hvilke ideer bringer de med seg?	44
11. Hvilke direkte og indirekte sitater og henvisninger til andre tekster finnes, og hva skal de tjene til?	45
12. Hvilke stemmer og innbakte lesere («Modellesere») finnes i tekstene, og hva skal de tjene til?	45

INNHold

Stemmer i Listhaugs Facebook-innlegg	47
Stemmer i Thranes tekst	48
Hvorfor flerstemmig sakprosa?	49
Kapittel 3 Sakprosaens litterære fortrinn	51
Faktisk om trær og frø fra en forsker	51
Sakprosakontraktens styrke	53
<i>Lab Girls</i> sjangere	54
Poetisk populærvitenskap	54
Engasjement på vegne av kloden.	57
«Memoir?»	58
Poetisk populærvitenskap + <i>memoir</i>	59
Skrivekunst.	59
En bok for klasserommet?	63
Kapittel 4 Nysgjerrigper	65
Sjangeranalyse av barns forskningsrapport	
En kort sjangeranalyse først	66
Voksne spørsmål til barns tekster	67
Nysgjerrigper-rapporten	68
Klassisk fagfellevurdering.	72
En alternativ vurdering av teksten	76
Pannekakemetoden	79
Kapittel 5 Gøyalt eller graverende?	81
Innholdsmarkedsføring og falske nyheter	
Hva forteller Sommarøy-pressemeldingen?	83
Kulturkonteksten: pressemelding og tidsklemme	84
Situasjonskonteksten – uklare aktører og skiftende premisser.	85
Sjanger: pressemelding, reklame eller noe helt annet?.	88
Tekstens språklig-retoriske strategi: etos, patos og logos.	91
Tekst møter klasserom: en utforskning av pressemeldingen med åtte elever i vg2	96
Statlig finansiert «fake news» – <i>det</i> er ikke greit	101
Uenighet om den endelige etiske dommen	102
Sommarøy – oppsummert.	104
Vedlegg til kapittel 5: Pressemeldingen om Sommarøy	107

Kapittel 6 Buy now!	109
Reklame med multimodal appell i dataspill	
Multimodalitet og visuell analyse.	111
Spill som tekst	112
Bannere – lite sømløse og ganske irriterende?	114
FIFA 20 – hvor begynner reklamen og hvor slutter den?	115
Marios nye Mercedes – klassisk produktplassering i spill	116
LEGO-spillene: når produktet som plasseres er selve spillet	118
Tid og oppmerksomhet til salgs?	120
Sluttsats	121
Kapittel 7 Form uten innhold?	124
Aftenposten Si ;D i klasserommet	
Aftenposten Si ;D – hva kjennetegner debattinnleggene som kommer på trykk?	126
Si ;D, retorisk handlekraft og retorisk medborgerskap	127
En engasjert ytring om shoppestopp	129
Tittel og illustrasjonsfoto	129
Avsender.	131
Innleggets innhold og premisser	132
Å mane til shoppestopp – i en større klimadiskurs	134
Reaksjoner på ytringen	136
Ytring møter klasserom	136
Timens oppstart – «hva vet vi om debattinnlegg?»	137
Klassesamtale om debattinnlegget.	138
Diskusjon: Si ;D og retorisk medborgerskap	143
Kapittel 8 Kongen befaler: Norge er oss alle!	149
Tre kinesiske esker	151
En deltaker på hagefesten	152
En skeptiker med sin mobil	157
«The King's Speech»	159
Inkludering, motstand, befaling og betaling	166
Kapittel 9 Hvordan svarer Modelleserne på skolens «krenkelsesparagraf»?	168
Kritisk lesing av lovtekster i klasserommet	169
Modelleserne som nøkler til tekstens firfoldige mening	171

INNHOLD

Analysen	177
Lesedrama med én lovtekst og fire Modellesere.	177
Elever som lovgivere?	181
Etterord: Å se verden gjennom språk	184
<i>Av Jan Grue</i>	
Forslag til videre lesning	193
Emne- og navnerregister	194